

KDO JE TU NOR?

Primer ministra Stepišnika: Zakaj politikom še vedno ni jasno, da ne smejo delati za svoj žep in zakaj je to treba vedno znova ponavljati?

Piše: Borut Mekina

»Gotovi so!« so pred točno letom dni vpili protestniki v Mariboru. In vlada Alenke Bratušek je želela razumeti, zakaj so ljudje razočarani. Ena izmed prednostnih političnih nalog vlade je postal prav Maribor. Kmalu po prevzemu funkcije, junija, je njena vlada obiskala Podravje, kjer so razglasili, da bodo regiji pomagali s 66 milijoni evrov pomoči. Na tisti dan, 21. junija, je skupaj z Bratuškovo na obisk v degradirano regijo odšel tudi njen gospodarski minister Stanko Stepišnik. A medtem ko je šla Bratuškova v Maribor predstavljat vladne sklepe »o državni pomoči socialno in gospodarsko vse šibkejšemu območju Zgornjega Podravja«, je šel Stepišnik obiskat celjska podjetja. Tri podjetja je obiskal. Zjutraj podjetje MIK Celje. Nato Cinkarno Celje. In za finiše, za kosilo, ob enih popoldne, še podjetje Emo Orodjarna. Torej podjetje Emo Orodjarna, katerega večinski in ne le petodstotni lastnik je kar on sam prek podjetja Corda Orodjarna. To podjetje vodi njegova hči Maja Stepišnik.

Kaj naj bi si ob tem mislili? Nič zakonsko spornega ni v tem, da se gospodarski minister v času najhujše depresije izogne obiskom podravskega podjetij, livarne, elektrokovine, ostankov Tama zato, da obiše svoje podjetje v Celju, nato pa »njegov« ministrstvo objavi še radožive slike ministra v podjetju, ki ga je, da ne pozabimo, menedžersko prevzel v času slovenske tranzicije. To ni zakonsko sporno. Je pa neokusno. Kajti funkcija ministra je politična in ni formalna. Minister s svojo vlogo vzbuja pozornost javnosti. Tisti dan je minister Stepišnik javno podprl svoje podjetje, kamor je na delovni obisk peljal še svojega strankarskega kolega Gašparja Gašparja Mišiča iz Pozitivne Slovenije, tedanjega državnega sekretarja v kabinetu premierke, kar kaže, da minister Stepišnik svoje vloge in funkcije nikoli ni prav dobro razumel.

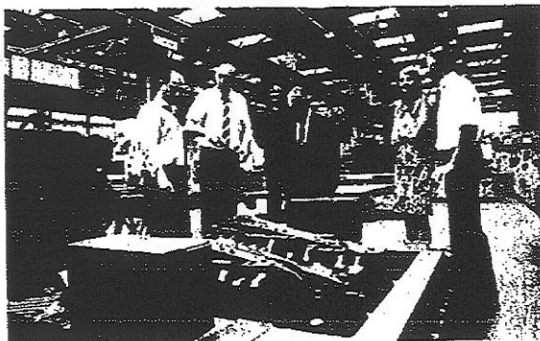
Nekaj podobnega in približno enako neokusnega si je minister Stepišnik privoščil tudi pri zdaj že razpitem javnem razpisu z imenom »Smer+«, prek katerega gospodarsko

ministrstvo tehnološkim podjetjem finančno pomaga pri razvojnih projektih. Razpis je pripravil še Stepišnikov predhodnik Radovan Žerjav, a izbor zmagovalnih podjetij je opravilo ministrstvo pod Stepišnikovim vodstvom. In to je, kot je znano, nato med 26 izbranimi podjetji izbralo tudi podjetje ministra Stepišnika, Emo Orodjarna, ki je prejelo enega največjih zneskov na razpisu, skupaj 348 tisoč evrov nepovratne pomoči. Pišemo o javnem razpisu, v katerem piše, da »dokončno odločitev o financiranju posameznega projekta sprejme minister na podlagi predloga strokovne komisije ministrstva«.

Sedaj pa sledi najbolj neverjetni, najbolj tipični in že videni del vse zgodbe. Danes že odstopljeni minister Stepišnik še zmeraj ponavlja, da se je izločil iz vseh postopkov. In da ni storil nič narobe. Pravi, da je za podpis vseh dokumentov aprila letos pooblastil generalnega sekretarja na ministrstvu. Ni pa povedal, da sta generalni sekretar ministrstva in minister Stepišnik v odličnih odnosih. Stepišnik je marca letos za generalnega sekretarja v vlogi vršilca dolžnosti vladi predlagal Žarka Bogunoviča. Vlada je predlog tudi potrdila, a za največ pol leta. V tem času bi se moral Bogunovič prijaviti na javni razpis in prepričati posebno natečajno komisijo uradniškega sveta. V posebni komisiji sta bila tudi Drago Ščernjavič, vodja sindikata javnih uslužbencev, in ekonomist dr. Tine Stanovnik z Inštituta Ekonomske fakultete. In ti so – kar se zgodi precej redko – kandidata zavrnil. Saj, kot nam je povedal tudi dr. Stanovnik, je bil Bogunovič nepripravljen, brez idej in je očitno kar pričakoval, da bo imenovan.

Čeprav je natečajna komisija Bogunoviča zavrnila kot nesposobnega, pa je minister Stepišnik vladi konec avgusta ponovno predlagal, da ga spet imenuje še za pol leta. Torej tistega Bogunoviča, ki ga je minister pred tem pooblastil, da v imenu ministrstva vodi vse uradne postopke, v katerih nastopajo ministrova podjetja. In ki bi moral biti – če že – popolnoma neodvisen strokovnjak. Formalnopravno je vse

Primer ministra Stepišnika je zadnji primer v vladi Alenke Bratušek, ki kaže, da kljub uporu javnosti del politikov funkcije še zmeraj razume kot plen.

Samospoznavanje 1: Med uradnim vladnim obiskom Maribora je Stanko Stepišnik junija lani obiskal svoje podjetje Emo Orodjarna v Celju.

Samospoznavanje 2: Svoje podjetje Emo Orodjarna je takrat razkazal tedanjemu strankarskemu kolegu, še zaposlenemu v kabinetu premierke, Gašparju Gašparju Mišiču.

to zakonito, a neokusno. Saj je v tem primeru več kot očitno, da je minister svojo funkcijo grobo izkoristil za svoje zasebne interese. Tako da je tudi protikorupcijska komisija morala ta teden skleniti, da je minister sicer izpolnil formalno dolžnost in se izločil iz postopkov. A ko gre za »razpolaganja z javnimi sredstvi in za opravljanje javnih funkcij, ni mogoče pristati na najnižji standard, da je javnemu funkcionarju dovoljeno vse, kar ni izrecno prepovedano«.

Pri zagotavljanju teh »najnižjih standardov« na tako pomembnem položaju pa se lahko vprašamo tudi o resnosti politike, ki je tega podjetnika sploh namestila na ministrski položaj. Stepišnik, minister, ne zna angleško.

Kako so si njegovi podporniki sploh predstavljali, da se bo v Bruslju, kamor mora odpotovati približno enkrat na mesec, boril na primer za evropska sredstva? Po drugi strani pa je že na prvi pogled iz poslovanja njegovega podjetja očitno, da je imenovanje Stepišnika na čelo gospodarskega ministristva nekaj takšnega, kot če bi liscil zaupali kokošnjak. Njegovo podjetje z okoli 170 zaposlenimi je namreč življenjsko odvisno od nepovratnih sredstev države. Lansko leto so v podjetju končali s 50 tisoč evri minusa, čeprav so od države prejeli več kot 600 tisoč evrov pomoči. Leta 2011 je podjetju na koncu ostalo le še 6100 evrov, pa čeprav so od države prejeli več kot 1,1 milijona evrov sredstev. In leta 2010 je podjetje

končalo z manj kot tristo evri »dobička«, čeprav je prejelo za več kot 2 milijona evrov različnih državnih spodbud.

Primer ministra Stepišnika je zadnji primer v vladi Alenke Bratušek, ki kaže, da kljub uporu javnosti del politikov funkcije še zmeraj razume kot plen. Igor Lukšič, Gregor Virant in Karl Erjavec, ki so vsi zahtevali Stepišnikov odstop, so tudi sami v manj kot letu dni našli čas za zadovoljevanje ozkih, strankarskih interesov. Ne pozabimo, da jim je v stranki SD uspelo na vrh Termoelektrarne Šoštanj postaviti mladega in neizkušenega člana stranke SD iz Velenja, Petra Dermola, v Državljanski Listi so bivšega policista Igorja Maherja, odstopljenega infrastrukturnega ministra in črnograditelja, postavili kar za namestnika predsednika nadzornega odbora Elektro Slovenija, teatralični Karl Erjavec pa je doslej že kar javno zahteval, da se spoštuje Desusova »kvota« pri deljenju funkcij. V koaliciji – kot je pokazal tudi primer Gašparja Gašparja Mišiča – očitno pozabljajo, da gre pri tem za prakso, ki velja za najbolj zavrženo. To je bilo temeljno sporočilo lanskih in letošnjih protestov. Tudi Kangler je rad za najbolj sporne posle pooblaščač podžupane, se skrivaj za javnimi razpisi ter se tako norčeval iz zdrave pameti.

Pri vladi Alenke Bratušek sicer še ostaja upanje – upanje, da gre v teh primerih vendarle za porodne krče neke nove politike, ki je v tranziciji, ki beži stran od modelov, ki sta jih doslej predstavljala Zoran Jankovič na eni strani in Janez Janša na drugi. »Janša« je bil primer totalitarne politike, ki se ni znala samoomejit. Bil je oblika manipulacije in populizma, ki jo danes v vladi Alenke Bratušek zastopa Karl Erjavec s svojimi prozornimi, izsiljevalskimi manevri. Zoran Jankovič je na drugi strani model menedžerske antipolitike, ki je v zadnjih letih v Sloveniji doživela razmah predvsem pri tistih, ki sta jih razočarala splošna politizacija in razmah strankokracije. To danes v koaliciji predstavlja deloma Državljanska lista s svojim naborom samostojnih podjetnikov, ki želijo stvari vzeti v svoje roke, deloma Pozitivna Slovenija s svojimi stepišniki in mišiči.

Podjetnike politike, kot tudi politikan-te politike je javnost že spregledala. Njihovi triki več ne vžgejo. Alenka Bratušek ima v tej kombinaciji razmeroma lahko delo, saj mora zgolj počistiti naplavine stare politike. Z odstavitvijo ministra Stepišnika je sicer Bratuškova naredila pravilno potezo, le nečesa bi se morala v prihodnje držati: da se ministri ne menjajo tedaj, »ko nekaj naredijo narobe«. To namreč počno neodvisne institucije, kot so sodišča, agencije ali Inšpektorati. Uspešni predsedniki vlad svoje podrejene zamenjajo, še preden ti naredijo kaj narobe. Torej še preden v javnosti izbruhne »afera«. Oznroma še bolj natančno: takih ljudi nikoli ne postavijo na javno funkcijo. x